

Druga glavna skupščina društva sv. Cirila in Metoda

dné 19. julija 1887 v Trstu.

Ponosni smo tržaški Slovenci, da nas je odlikovalo slavno vodstvo tega važnega društva ter je pozvalo svojo drugo glavno skupščino v naši sredini — v „zloglasnem“ mestu tržaškem. — Posebno ljubo nam je, da se je isto prepričalo, kako lep sad so obrodile izdatne podpore, koje smo sprejeli za obrambo naporov, sovražnikov naše narodnosti ter razvidelo, da Trst vendar ni še italijansko mesto, ampak da je tukaj obilo stražarjev, koji čuvajo slovensko narodnost, da je v našem mestu obilo pravih avstrijskih Slovencev. Dokaz temu je ravno ta skupščina, koje vršitev je naša dolžnost obširneje popisati.

Točno ob 10. uri predpoludne je bral preč. gospod kanonik Debelak sv. mašo v cerkvi sv. Antona novega z asistenco dveh duhovnikov. — Peli so pri maši naši cerkveni slovenski pevci v jako lepo ubranem zboru. Ker se je bilo nadejati mnogo občinstva, pripravile so se prve vrste klopi samo za naše goste. Ljudstva je bilo mnogo v cerkvi — tudi dokaj lahonskih radovednežev. Po sv. maši bil je po programu občni zbor v dvorani slovanske čitalnice pod predsedništvom preč. gosp. prof. Tomo Zupana.

Uvodni govor čast. gosp. predsednika bil je v splošnem sledeči: Načelnništvo društva je izbralo sedežem II. svoje glavne skupščine mesto Trst, kjer je znalo, da najde tudi tukaj sorodnih bratov. Slovenci v Trstu so se pojavili s tem, da so med prvimi osnovali podružnico, ter se borili z vsakojakimi ovirami, dokler se je moglo v Trstu odpreti otroško zabavišče. — Ravno tako gré vsa čast in hvala tržaškim gospém in gospodičinam, ktere so osnovale do danes še edino žensko podružnico (Živele!) Da bi temu vzgledu sledilo naše ženstvo tudi v družih krajih, posebno ob Soči!

Da imam duh našega Vodnika, povzdignil bi se ž njim na višine Vršaca, razvidel bi iz te višine skoraj vse dežele, v kojih zvoni mili glas našega jezika, videl bi narod slovenski v Furlaniji in na Goriškem, kojega zastopnike s posebnim veseljem pozdravljam: „Dobro došli tukaj!“ Opazil bi z Vodnikom tudi rojake v Ljubljani, kojih zastopnikom zopet kličem: „Dobro došli gospoda iz središča Slovenstva, iz središča slovenskega delovanja!“ Da imam zatem duh Tomanov, pozdravil bi tudi naše vrle Korotance, koje so iz take daljave poslali svoje prvake k današnjemu zboru z njegovimi lastnimi besedami:

Kviško mili bratje . . . !“

Dobro došli tudi vi!

Posebno pa še pozdravljam vrle Tržačane in Tržačanke v mestu, kjer živi čez 26.000 prebivalcev naše krvi, ob obalih morja, o kojem glasi pesem:

„Morje jadransko,

Nekdaj bilo si slovansko!“

Pozdravljam narod ob tej obali, koji je bil vedno zvest svoji narodnosti in svojemu cesarju. Ker so nas

ravno tržaški Slovenci letos zvali v svojo sredino, iste ob enem prosim, da delujejo tudi nadalje neprestrašeno na narodnem polju, ter ostanejo nam in naši družbi zvesti, kakor do sedaj!

Kaj je društvo storilo od 5. julija 1886 do danes, razvidno je iz poročila gosp. tajnika. Vsakdo bode pri-
znan, da se je storilo mnogo — dasiravno nismo mogli storiti vsega, kar želimo! (Dolgotrajno, živahno odobravanje.)

Gosp. predsednik je zatem predstavil navzočega g. vladnega poverjenika Vidica.

Potem poroča tajnik preč. gosp. J. Žlogar o delovanju društva, koje prinašamo okrajšano, ker se bode posebno tiskano med ude podružnic razdelilo.

Gosp. tajnik čita poročilo o lanski skupščini, katera se je vršila v Ljubljani in koja je osnovala „družbo sv. Cirila in Metoda“, izvolivši osrednje vodstvo v Ljubljani. Potem razlaga o delovanju tega vodstva.

Začetkom delovanja izdalo se je vabilo na rodoljube, da podpirajo to važno družbo in se je razložil pomen te družbe. Ta poziv je deloval lepo, ker se je od lanskega leta osnovalo okolo 50 novih podružnic. Naznanja imena pokroviteljev družbe, kateri so vplačali najmanj 100 gold., in imena podružnic, katerih število je do danes 64.

Želje, koje so bile na lanski skupščini izrečene po raznih podružnicah, izpolnile so se kolikor mogoče in sicer v gotovem denarji ali po razdeljenji knjig in drugih šolskih stvari.

Na koncu poročila se je gosp. tajnik spomnil živečih in ranjih domoljubov, kateri so društvo podpirali in pristavil: Takih rodoljubov nam Bog prav veliko daj; oni so slava in blagost naše domovine! ter vzklikne: živeli živeči in blag spomin pokojnim!

Potem izreče zahvalo vsem slovenskim listom, kateri so družbo na vsak način javno podpirali ter tako veliko pomogli, da je tako krepke korenine pognala.

Završuje svoje poročilo s pozivom na skupno delovanje in slogo, kajti samo zložnim delovanjem se more doseči vzvišeni smoter društva: „Slovenske šole slovenski mladini.“

Zato prosi vse rodoljube, da vsak po svoji moči tudi nadalje prinaša male žrtve toliko važnemu društvu, da se vresniči stari pregovor:

„Zrno do zrna pogača,

Kamen do kamena palača!“

To se more doseči samo s zedinjeno močjo, kakor to lepo govore stihhi naše cesarske pesmi:

„Trdno dajmo se skleniti . . . !“

Lepše pa g. poročevalec gotovo svojega govora ni mogel skleniti, kakor z divnimi vrsticami našega pesnika:

„Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,

A delo in trud nam — Bog blagoslovi!“

(Dolgotrajno, živo odobravanje.)

Iz blagajnikovega poročila razvidimo sledeče: od 1. septembra 1885 do 31. decembra 1886. leta je bilo dohodkov 6513 gold. 61 kr., stroškov 892 gold. 91 kr., torej ostane v blagajnici 5620 gold. 70 kr.

Po poročilu blagajnikovem, katero je skupščina z odobravanjem sprejela na znanje, pretrgala se je seja za nekoliko minut. Med tem je razdelilo vodstvo med navzoče knjižice: „Tisočletnica Metodova“, „Družba sv. Cirila in Metoda, kaj je to?“ in dalje društvena pravila in društveni račun.

Po poročilu nadzorništva bila je na dnevnem redu volitev vodstvenega odbora.

Gospod poslanec Krsnik predlaga, da se dozdanjemu predsedništvu izreče zahvala vseh podružnic ter da se izvoli predsednikom vrlo zaslužni dozdanji predsednik čast. gosp. Tomo Zupan. Ta predlog je bil sprejet in per acclamationem gosp. Zupan zopet izvoljen predsednikom. — Dalje so bili izvoljeni odborniki: Podpredsednik g. Luka Svetec; blagajnik g. dr. Josip Vošnjak; tajnik g. Anton Žlogar. Odbor: gg. Murnik, Einspieler, Močnik, Gogola, Žumar, Žičkar, dr. Bleiweis-Trsteniški.

(Konec prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

61.

Majolka in fajansa.

(Konec.)

Na Francoskem je bilo umetno lončarstvo uže v 16. stoletju jako razvito. Majolko je tu dovel do velike dovršenosti daroviti umetnik Bernard Palissy. Bil je ostroumen in neumoren mož, ki je z vlastitim trudom in premišljevanjem prišel do nenavadnih uspehov. Porodil se je s početka 16. stoletja, in bavil se je s slikarijo na steklo. V tridesetem letu videl je on prvi pot s krasnim emailom bojadisano majolko, in koj si je zaželel, da bi tudi on kaj sličnega izdelal. Ker ni bil poučen v kemiji, poskušal je to in ono, da bi prišel do svojega cilja. Mučil se je tako več let, a ničesa ni dosegel, naposled je šel z razno svojo robo v neko steklarnico, in tu v veliki vročini posrečil se mu je prvi beli email. Do sedaj je preteklo mu 10 let polnih nevolje in zgube. Dosti potov mu je trda šla za vsakdanji kruh, rodovina mu je kedaj pa kedaj morala celó stradati, ker je Palissy vse izdal za lonce, kurjavo in svoje zmesi, in vrhu tega mu je življenje grenila tudi še nepotrpežljiva žena. Sedaj, ko je prišel do prvega uspeha, postavil si je sam svojo peč, ki mu je zopet požrla vse, kar je imel. Več potov je naletel na to ali ono pomanjkljivost v novi peči, in več potov tudi ni imel novcev, da bi dalje delal in poskušal. Sam pripoveduje, da je moral hišino orodje požagati in pocepiti, kedar mu je drv za peč primanjkovalo. Z vstrajnim delom in polaganim napredkom postal je Palissy pravi veščak in umetnik. Celih petnajst let je blodil po temi, tako pripoveduje sam, a potem se je preslavil in obogatil. Njegove sklede, ploše in podstavki so bili ponajveč olepotičeni z živalskimi in rastlinskimi slikami, vzlasti z ribami, gašaricami, kačami, žabami in biljem, in v modelovanju teh oblik postal je osobit veščak. Slava se mu je tako razširila, da so ga

imenovali dvornim umetnikom, ter ga v Pariz poklicali. Palissy bil je protestant in za hugenotskih nemirov rešilo ga je samo njegovo imé, da ni bil usmrten. Henrik III. dal ga je odpeljati v bastiljo 1588. l., kjer je tudi umrl.

Ob istem času začela je Katarina Medicejska v Neversu na Francoskem fajanso njegovati, ter je v ta namen poklicala umetnikov z Italijanskega. Druga glasovita tvornica fajanse je bila v Oironu, s katere se je do danes ohranilo samo 55 komadov prekrasnega posodja. Za redko in ukusno to posodje so plačali v novejšem času prav ogromnih svot. Tako je nek angleški muzej dal za en vrč 27.500 frankov. Danes izdeluje Francoska najlepše majolke in fajanse.

S Francoskega je v 16. stoletju izdelovanje majolke prešlo v Nizozemsko, kjer so jo Holandci brzo v veliko razvili. Okolo mesta Delfta postavili so ogromne lončarnice. Njihovo uresno posodje, ki so je često izdelovali po kitajskih uzorcih, razširilo se je po vsej Evropi. Mnogi holandski lončarji bili so protestanti, pa so morali pobegniti na Angleško, kjer so izdelovali še lepše in boljše posodje, ki je do malega nadkrililo s svojo finostjo vse ostale. Ta veliki razvoj angleškega lončarstva je pospeševal največ Jozuva Wedgwood, ki je 1770. l. za svoje delavce utemeljil celo tvorniško mesto Etrurijo, kjer si danes do 40.000 ljudi z lončarstvom kruh služi.

Govor poslanca Šukljeja

27. aprila v državnem zboru.

(Dalje in konec.)

Vsled takih dogodkov me je v resnici veselilo, da sem v letošnjem nadrobnem poročilu o pravosodnem ministerstvu našel mesto, ki reši po mojih mislih čast Slovencev, posebno kranjskim. Gosp. poslanec Lienbacher je poročal, kako so poskusili na Koroškem s kaznjenci zaježiti hudournike. V svojem poročilu je jako pohvalil delovanje kaznjencev, posebno pa povdarjal, kako uspešno so gasili pri požaru v Kočah. Posebno pa me je zanimalo, kako gorke besede je pristavil poročilu nek poslanec, katerega navadno ne najdem med zagovorniki Slovencev. Ta je poslanec dr. Heilsberg. Povdarjal je, s kakim pogumom in požrtvovalnostjo so kaznjenci gasili, in v resnici, gospôda moja, človeku seže v srce, ko to bere. Kjer nikdo ni mogel več prestati zaradi sopara in vročine, prestali so kaznjenci; zavrnilo so žgano pijačo, katero so jim ponujali pri delu, da bi ne zamudili rešilnega dela. Komično se glasi, gospôda moja, da so kaznjenci varovali otete stvari — pred tatovi. (Veselost.) Krona je to priznala; 16 kaznjencem odpustili so precej kazni, nekaterim do 1½ leta, vsem drugim se je odpustila poostrena kazen s postom. Gosp. poslanec dr. Heilsberg je mnogo omenil v budgetnem odseku; pristaviti bi še moral, da so oni kaznjenci, oni izvržek človeštva, ki so se iz lastnega nagiba vdeležili rešilnega dela, ki so na tako ganljiv način priskočili na pomoč sodržavljanom nemške narodnosti, vsi brez razločka kranjski Slovenci, oni Slovenci, katerim v Vaših listih in ža-

narjev. Ni li mogoče tudi pri nas na ta način davke znižati? Vedno tarnanje o velikih davkih nič ne pomaga, ampak: Pomagaj si sam, in pomagal ti bode Bog.

Druga glavna skupščina društva sv. Cirila in Metoda

dné 19. julija 1887 v Trstu.

(Konec.)

Pri 8. točki vsporeda: „Slučajni nasveti“ je spregovoril prvi g. Lovro Žvab ter se zahvalil namesto ne- navzočnega načelnika g. V. Dolenca v imenu tržaške moške podružnice za čast, koju je skazalo družbeno vodstvo tržaškim Slovencem, ker je sklicalo občni zbor v Trstu. Posebno pozdravlja zastopnike iz daljne Gorotanske in Štajarske. (Dobro!) Zahvaljuje se tudi v imenu ženske podružnice v istem smislu. — Poudarja posebno, da se gospoda ni bala priti v naš „okuženi Trst“, o kojem se govori, da je tako rekoč z dinamitom prenapolnjen. To pa ni tako. Trst je bil od nekdanj slovan- sko mesto in italijanski pisatelji slepijo se sami, ako imena „Tergeste“ iščejo v feniškem, traškem, arabskem in celo v kitajskem jeziku, samo ne v slovanščini. Raz- vija potem pozivaje se tudi na italijanskega pisatelja Manzano (Annali del Friuli) prav filologično, od kodi prav za prav prihaja ime Trst (emporio), (kajti Trgeste od Tergiste, Tržišče Trst). To tolmačenje je zbor z ve- likim zanimanjem poslušal. Pravo je zadel, ko je dalje omenil, da tujci imenujo nas tujcem, kajti da so Slovenci tu od nekdanj domači, dokazuje razna poitali- jančena imena ulic, slovenski nadpisi in okolica sama. Poudarja, da imamo mi vsekako prav iste pravice, koje imajo ostali narodje ako ne še večjih. Izkazi o poslednji štetvi izjavljajo, da je tukaj Slovanov 26.263. To je uže lepo število, dasi tudi je prenizko. Na vsak način pa smo faktor, s kojim je treba računati.

Konečno opozoruje, da je 1140 očetov podalo prošnjo na magistrat radi osnove slovenske ljudske šole, toda ta prošnja se je skoraj gotovo vrgla v koš. Ker se tedaj ni moglo na tak način priti do cilja, morala bi se druga sredstva porabiti in posebno smo tržaški Slovenci dolžno hvalo vodstvu družbe ss. Cirila in Metoda, da je osno- valo v Trstu otroško zabavišče. — Zaključuje s prošnjo, da bi slavno vodstvo v tekočem letu ustanovilo I. raz- red ljudske šole.

Gosp. poslanec Nabergoj podpira predlog pred- govornikov. Opazuje pa, da omenjena prošnja ni bila vržena v koš, ampak od kompetentne oblasti žalibog za- vržena. Slavna vlada je namreč v velikanski svoji mo- drosti mnenja, da morejo slovenski stariši v Trstu po- šiljati svoje otroke v šolo v Rojan — v Skedenj — ako hočejo celo v Bazovico! — Zato prosi, da izvoli vodstvo napraviti potrebne korake pri ministerstvu, čim se po- vrne dotična prošnja.

Gosp. Žvab je proti temu predlogu, ker misli, da se s prošnjami nič ne opravi. — Trkalo se je dosti in

ako se trka dalje, čakali bomo do sodnega dné! (Odo- bravanje.)

Gosp. odbornik Hribar opazi na to, da družba nima toliko sredstev, da bi mogla tej želji takoj ustreči, akoravno sama priznava nujno potrebo. Posebno je po- trebno preudariti, da moramo za prvim razredom potem odpreti drugi, tretji in četrti. Dokler pa po postavi pre- vzame šolo magistrat, prešlo bi — Bog vé koliko let in društvo bi moralo celi čas vse stroške nositi. — Po društvenih pravilih pa se ta predlog sploh takoj rešiti ne more, ampak ostane samo nasvet, na katerega se bode vodstvo o svojem času gotovo oziralo.

Kar se tiče prošnje tolikih tržaških očetov za osnovo slovenske ljudske šole, bode vodstvo uže našlo postavnih sredstev prisiliti tržaški magistrat, da osnuje slovensko šolo, ako ta prošnja po izjavi gosp. Nabergoja ne bode imela nobenega vspeha. (Živio!) — Predlog za os- novo slovenske ljudske šole v Trstu je bil za tem navdušeno sprejet.

Na to povdarja g. Wutti (predsednik koroške po- družnice) zasluge g. prof. Andreja Einspielerja, prvaka koroških Slovencev. Prosi, da skupščina tega zaslužnega gospoda izvoli častnim članom družbe ss. Cirila in Me- toda. — V smislu §. 12. društvenih pravil je bil pred- log sprejet ter se sklenilo novemu častnemu članu za- ključek skupščine brzojaviti. (Živio).

Gosp. podpredsednik podružnice postojnske predlaga, da se vsem udom pošilja vsako leto poročilo društvenega delovanja, posebno kar se tiče šolskih zadev. — Gosp. tajnik Žlogar opazi na to, da je uže načelnštvo mi- slilo na to, ali žalibog ni pisateljev, koji bi se stvari poprijeli. — Z časom se bode tudi to osnovalo.

Gosp. Gregor Einspieler (Celovec) prosi, da bi se odbor poklonil tudi krškemu škofu, koji bi ga gotovo prijazno sprejel in veliko pripomogel k razširjenju družbe na Koroškem, kjer ste do sedaj žalibog samo dve po- družnici. — Gosp. predsednik obljubi, da se bode tudi to zgodilo.

Gosp. grof Obizzi (Gorica) pozdravi skupščino in prosi, da se pomaga narodu ob italijanski meji s knji- gami in obleko. Znano je, da je v Podgorji tudi „Pro Patria“ osnovala otroški vrt, nevarnost je tedaj velika in naj se radi tega osnuje drugo slovensko otročje za- bavišče v Klumu.

Gosp. tajnik Žlogar omeni, da se je imelo vedno poseben obzir na Slovence ob italijanski meji in gotovo se bode še več storilo. Naj se tedaj v tem obziru sta- vijo vodstvu konkretni predlogi.

Zast. gosp. Matej Klinar (Zidani most) se zahva- ljuje za darila, koja je sprejela podružnica. Omenja tudi, kako dela „Schulverein“ na vse kriplje, da ponemči národ. Prosi, da se med otroke razdelé knjižice.

Gosp. predsednik obljubi, da se bode storilo.

Konečno se gosp. Žvab zahvali vodstvu na požr- tovalnem delovanju in izreče v imenu Slovanstva iskreno željo, da slavno vodstvo deluje vedno naprej ter doseže blaženi svoj namen.

Gosp. predsednik T. Zupan se zahvaljuje vsem pričujočim in posebno še načelništvu slavjanske čitalnice, koja je velikodušno prepustila svojo dvorano občnemu zboru. Zborovanje je bilo končano ob 1½ poludne.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

61.

Neprijetnosti ob vožnji v Ameriko.

To je bilo dné 12. maja 1854. l. zjutraj ob šestih, ko sem se poslovila od očeta, matere in sester, ter sedla na voz, ki me je odpeljal z doma. Oča so se bili pogodili s čislano firmo v Stutgartu zastran moje prevoznje v Ameriko, to je bilo eno; zaradi večje varnosti so me izročili imovitemu in poštenemu veleposestniku, čegar žena je bila kuma mojim starejšim bratom in sestram, to je bilo drugo, zato smo bili vsi te misli, da smo učinili vse mogoče za srečno pot v novo mojo domovino.

V pogodbah, ki se delajo z agenti, stoji vselej opomba, da so nastavljeni povsodi vestni možaki, ki bodo izseljence spremljali, na postajah pričakovali in drugo tako. Kaj, ko bi bilo res! Take opombe samo slepe izseljence, da se brez vse skrbi izročé agentom.

V strašni vročini pripeljali smo v Bruchsal. In kakošnih ugodnosti so nam pripravili? Osorno so nam veleli: „Izseljenci naj ne hodijo v mesto, tu naj ostanejo vsi vkup.“ Stisnili smo vkup kot čreda, ter čakali malone dve uri, kaj bodo ukrenili z nami. Ko smo se uže naveličali čakanja v taki vročini, pridrdrali so vendar vozovi po nas. Čez te kmečke vozove so nametali vozniki surovih desk, kakoršne so dobili z žage. Kedar je bilo vse pripravljeno, zapovedali so nam, da nas mora po deset sesti na vsako desko. Prostora ni bilo za deset ljudi, ali smo morali tako sesti, da je vsak po enega v naročju držal. Jaz, hvala Bogu, dobila sem sedež v naročju neke judovske deklice. Sedaj so mi jele na misel hoditi vse one povesti o robovih, ki so jih nekdam prevažali kot navadno robo. Slabo se je nam godilo na teh vozeh, požirali smo gosti prah, ki se je valil okolo voz, pot nam je lil po vsem životu, ker je solnce nemilo žgalo, in izparivanje je bilo na vso moč zoprno. Tako smo se vozili po poljanah prehvaljene dežele badenske. Utrujeni in nejevoljni do skrajne meje pridrdrali smo slednjič na kolodvor kehlski.

Kolodvor je zeló daleč zunaj mesta. Kako brezvesten je naš agent, prepričali smo se tudi tu. Doma nam je obetal vsakojakih ugodnosti, ali ni nam oskrbel skoro nobenih. Pred kolodvorskim poslopjem so stali omnibusi, in vsak je menil, da nas čakajo. Vsa utrujena, da sem se komaj po koncu držala, spustim se proti prvemu omnibusu, da vá-nj sedem. Ali porinili so me nazaj, češ, da morajo izseljenci peš iti v mesto. Da se nismo razkropili ali pota zgrešili, tekali so okrog nas trije odurni možaki kot psi okrog črede, kričali so, naj brzo stopamo, ter pokali z dolgimi biči, kakor vozniki,

in če je ta ali oni le kolikaj stopil iz vrste, koj je počil bič ob njem. Kot čredo prignali so nas v mesto ter zapodili v kolnico ali hlev, ne vem, kako bi rekla. Na to je došlo več gostilnikov mestnih, in vsak si je izbral gotovo število izseljencev, katerih je hotel, brez vsega vprašanja, ali je komu prav ali ne.

(Dalje prihodnjič.)

Govor poslanca Ferjančiča

v državnem zboru dné 25. maja.

Visoka zbornica! Če kak Slovenec govori o poglavji „pravoslovje“, ne more tako na dan s splošnimi svojimi mislimi o vladnem dejanji in nehanji, posebno pa o onem sedanje pravosodne uprave, kakor je to storil gospod predgovornik, kar tudi prav rad prepuščam govorniku, ki bo za manoj na vrsto prišel in bo bolj sposoben za to, kakor sem jaz. V take splošne razprave se toraj ne mislim spuščati, pa tudi ne podajati se na ono plitvo površje, kamor je zašel gospod predgovornik, ki je, kakor sem memogredé nekaj besedí vjel, pri nekaterih českih sodnijah sodnike in državne pravdnike po njihovi narodnosti našteval.

Kam bi prišli Slovenci, ako bi tako delali? Mi smo uže silno zadovoljni, če imamo nemške uradnike in samo zahtevamo, da slovenski znajo, kar je za obečanje s Slovenci neovrgljivo potrebno.

Kam bi pač prišel, ko bi hotel naštevati, ne katere narodnosti je ta ali oni sodnik, temveč ako je zmožen jezika, katerega v svoji službi neogibno potrebuje; kam bi pač prišel, ko bi hotel navajati slučaje — na to le opozarjam, ker me je gospod nasprotnik k temu prisilil — da imamo po naših krajih državne pravdnike, ki niso ne Slovenci in ne Nemci, pa tudi ne znajo ne nemški, ne slovenski. (Poslanec dr. Trojan: Čujte, čujte! — Klici na levici: Kaj pa znajo? — Poslanec dr. Russ: Volapük!)

Govorilo se je, da imamo Slovenci jako vzbujeno narodno zavest, to je popolnoma resnično. Prisilile so nas k temu razmere, v katerih smo živeli, in te razmere nam še dandanes ne dovoljujejo, da bi svojo delavnost na kaj družega v večji meri obračali, kakor ravno, da ohranimo svojo narodnost in jezik.

Razprave moje ne bodo imele nikake politične pimesi, ozirale se bodo le na nedostatnosti na slovenski zemlji in na potrebe, katerih hočem tudi omenjati.

Slovenski moji tovariši razvpravljali so v generalni debati in pri posamičnih poglavjih jako nadrobno, kako žalosten da je naš položaj v raznih upravnih strokah, posebno pa na šolskem polji.

Poskusil bom naše razmere v tem oziru nekoliko pojasniti, držal se bodem pa strogo le pravosodja.

Za moto (glasilko), predno začnem, navajam besede, ki jih je izgovorila nedavno na visokem mestu jako čislana oseba. Dne 22. aprila rekel je v gospodski zbornici eksclenca Schmerling (bere):